

TRILOGIA DE LA PRIVADESA

SIBIL·LA DOMUS AUREA ANTIKERES

NORA ANCAROLA / MARGA XIMENEZ

A l'àgora

La ciutat sempre ha estat configurada al voltant d'un espai públic, l'àgora, la plaça, el fòrum. De mica en mica el lloc de trobada es va anar transformant, tot passant per estadis molt diversos fins a arribar al punt en què la localització en si és poc rellevant. La comunicació i transmissió d'esdeveniments es produeix a temps real i l'interior i l'exterior són conceptes espacials que freqüentment s'esvaeixen.

Malgrat les dificultats que comporta abordar qüestions de l'ambiguïtat àmbit privat, l'any 2004 Nora Ancarola i Marga Ximenez van decidir treballar a partir d'experiències personals ficcionades —on el temps del que és *real* i la velocitat del que és *transmissible* es posen en confrontació—, i posar en relleu els límits de la realitat individual i la seva aparença pública. La tecnologia participa com a part dels elements utilitzats en les instal·lacions, al mateix temps que com a mitjà relacional amb les més de 70 persones que col·laboren en el projecte, algunes de les quals ja des dels seus inicis.

Al principi la intenció va ser la de realitzar un treball conjunt, tenint en compte els espais compartits —la casa, el taller, la galeria (MXEspai1010)— i els conflictes que podien produir-s'hi.

Al cap de 6 anys van concloure el treball *Trilogia de la Privacitat*, que consideren *obert* no només per la seva extensió en el temps sinó per les transformacions que s'han anat produint i l'aparició de noves idees que, en cada presentació que es fa en els diferents espais, enriqueixen i amplien la idea original.

Els començaments

Sibil·la, per ser la primera part de la Trilogia, és la que insinua el lloc d'allò més íntim, d'allò que de vegades roman soterrat en el nostre inconscient i treu el cap en forma d'enunciats, o gestos, que generalment ens són difícils d'interpretar. Tal com ho eren les fórmules oraculars d'aquestes endevinatores que s'anomenaven precisament sibil·les.

Sibil·la podria llegir-se així com el començament d'un camí, des del que és privat subjectiu cap al que és privat comú o comunitari. O el que pot tenir de compartible allò que sovint es creu com una experiència totalment subjectiva i intransferible.

Encara que la *Sibil·la* de la instal·lació no compleix el rol de profetessa d'esdeveniments futurs —que són aliens al seu propi destí—, sinó que la *Sibil·la* parla i reflexiona sobre si mateixa, la seva mirada, que veu en el temps, es gira cap al seu interior, cap al seu esdevenir, cap al seu passat com a nena, cap al seu present com a jove bella i sàvia, i cap al seu futur com a dona gran. Aquesta part recrea aquests tres moments.

En aquesta instal·lació, s'inicia un ascens cap a l'exterior de la cova de la *sibil·la*. Fins i tot podria associar-se a la metàfora d'un naixement, des del mite d'una certa feminitat, que conté la història de la *Sibil·la*, cap al fet de ser dona en el món. Es tractaria així d'un qüestionament de l'aprenentatge del ser femení, que comença per l'ésser nena, en una societat que li exigirà bellesa i joventut eterna i, tal com li passa a la *sibil·la*, la punició quan perdi aquests atributs.

En el nostre món, el càstig per aquesta pèrdua no serà el tancament en una gàbia de canari a l'entrada del temple d'Apol·lo (tal com passava en l'antiga Grècia) però sí la burla dissimulada, la precarietat laboral, la inseguretat i la insatisfacció eterna cap al seu cos, que sempre li serà allè.

(extracte del text *Temporalitat femenina en una relectura del mite de la Sibil·la* d'Elsa Plaza Müller, escriptora i historiadora d'art)

La llar, evasió i desassossec

En *Domus Aurea* s'han treballat tres premisses: explorar la construcció del subjecte femení, fer-ho des de la idea de la casa com un espai real, i entendre aquesta casa com un lloc d'esdeveniments i d'experiències en el qual es produeixen situacions molt diverses, tant pel que fa a les relacions que porten moments de tensió, contradicció i desacords, com també a les situacions on brolla la individualitat, la soledat, l'intimisme i on el subjecte apareix en tota la seva nuesa.

Domus Aurea es perfila com a recurs de ficció per tal de crear una reflexió més enllà del sentit historicista del títol. *Domus Aurea*, que fou una mansió enorme construïda per Neró, però que mai va ser habitada (la mort el sorprèn abans de poder-ne gaudir), esdevé un motiu paradoxal i poètic que en endinsa en una problemàtica força actual i real.

Els treballs són una reflexió sobre el construït del que és femení des d'una visió de la diferència de gènere que lliga el pes cultural amb el relativisme d'aquest mateix pes cultural, sense dogmatismes. Diguem que pensar i construir allò femení ja no pot establir-se només sobre concepcions oposades. El "jo" que esdevé en un cos "femella, dona", així com la seva subjectivitat, expressivitat, visibilitat o comunicabilitat, es construeix també des d'altres aspectes més ambigus, o menys clars i evidents, que no toleren definicions, ni diccionaris, ni enciclopèdies que aclareixin, mitifiquin o mistifiquin la paraula i les actituds d'aquest subjecte. Si allò femení no pot ser totalment explicat pel propi cos i la veu que ho conté, amb menys autoritat ho pot fer "un altre".

Potser per això, ens apropem a les obres que tracten d'aquest subjecte d'una forma indirecta i a través d'al·lusions. Sens dubte per motivar, a nosaltres "espectadors i espectadores", el nostre imaginari potencial. Tanmateix, també ens conviden a allò que expressava Dizma Lang d'una manera molt clara —i m'atorgo el dret d'utilitzar una de les seves frases—: "*qui es permeti dedicar el seu temps a parlar dels altres, que també es permeti el valor de parlar de si mateix, si pot.*"

(extracte del text *El subjecte femení com a rastre i pertorbació en l'obra de Marga Ximenez i Nora Ancarola* de Lola Donaire, historiadora i crítica d'art)

L'ètica de la cura

Antikeres posa sobre la taula l'ètica de la cura a través del testimoni personal d'una sèrie de col·laboradors. S'ha volgut fer present un tema que

molt sovint queda amagat dins l'àmbit familiar o en les persones que el pateixen en algun moment de la seva vida, conscients que allò que amaguem dins la nostra vida privada condiciona també la nostra vida pública.

Si en la mitologia clàssica, les *Keres* representaven els esperits femenins de la mort, les *Antikeres*, representarien els que tenen cura. *Antikeres* esdevé un projecte coral que fa referència a la cura en general, sigui tant per parlar de qui s'ocupa i té cura d'un espai i d'unes obres –com l'MXEspai 1010, tot passant pels artistes i els treballs que s'hi han exposat en els més de deu anys d'història de la galeria–, com de qui té cura d'un malalt, d'un nen o d'un ancià

No hi ha res de tan privat com el dolor, tant el físic com el psicològic, i en art s'ha experimentat sobre aquest tema, justament per situar en el límit certes convencions: des de les accions de Gina Pane i les de Marina Abramovic amb el seu propi cos, fins a les d'un Pepe Espaliu malalt de sida, d'un Bob Flanagan que patia fibrosi quística, o del testimoni d'artistes malaltes de càncer com Jo Spence o Hannah Wilke, entre d'altres.

Aquests aspectes esmentats, com la tristesa, la por, el dolor, la malaltia, la vellesa i la mort, han estat escombrats de la nostra quotidianitat pública de tal manera que, quan apareixen en les nostres vides, moltes vegades provoquen un *shock* i converteixen un fet natural en quelcom incompreensible i traumàtic. Els artistes que aprofundeixen sobre aquests temes situen l'espectador en un paper molt difícil, ja que mostren allò que la societat amaga, allò que temem, allò que no volem veure.

A través d'*Antikeres*, s'aconsegueix dur a terme el difícil exercici de fer públic allò privat per tal de testimoniar el temps que hem dedicat a cuidar o a deixar-nos cuidar, tot convertint la cura en un element social que traspasa les parets íntimes i les domèstiques i que pretén ajudar-nos a repensar un món més humà i atent a les necessitats reals de tothom.

(extracte del text *Antikeres com a cloenda de Trilogia de la Privadesa* de Sílvia Muñoz d'Imbert, crítica d'art i comissària d'exposicions)

Han col·laborat amb el seu testimoni i la seva veu en *Antikeres*:

Sílvia Alcoba, Benxamí Álvarez, Jorge Anagnostópulos, Margarita Ancarola, Anónimo, Asunción+Guasch, Josep Maria Avilés, Montse Baqués, Ana María Baulieu, Tomàs Bel, Ulla Blanca Lima, Elena Calle, Paula Carracelas, Anna Carrera, Ana Casal/Cinzia Vella, Antoni Clapés, Mercè Clascà, Carme Coll, Maria Corachan, Joan Cruspinera, María Cuadrado, Marta Darder, Lola Donaire, Magdalena Duran, Horacio Espeche, Esposta: Barbara i Anastasia, Clara Garí, Guillermo Gorostiza, Sílvia Grünig, Rodolfo Häsler, Hernán Khourian, Alexandra Lara, Francesca Llopis, Mercè López, Franca Lopi, July Marchand, Pilar Marmi, Lydia Michelena, Alicia Palau, Montse Pérez, Elsa Plaza, Carles Pujol, Victòria Rabal, María Roca, Dolores Romero, Benet Rossell, Claudia Truzzoli, Dolors Udina, Tiziana Valpiana, Kerstin Vegelah, Miriam Ventura, Carlos Vitale i David Ymbernon, artistes i professionals de la cultura que han aportat textos i imatges per transmetre la seva experiència.

Han col·laborat en Sibil·la:

Rosa Maria Aguadé, que posa veu a la música de Hildegarda Von Bingen; Julia Kulisevsky Plaza, és la veu infantil; Elsa Plaza amb el text *Modelos de moda y belleza: consumidor consumido*.

Han col·laborat en Domus Aurea:

Judith Altamirano, Maurici Anter, Pol Carles-Tolra, Francisco Justicia, Laura Laparra, Edgardo Chávez i Randi Johansson, alumnes en pràctiques de l'Escola Llotja de Barcelona coordinats per Pepa Busqué i Manel Ruano.

Espais col·laboradors:

Roca Umbert - Fàbrica de les Arts, Granollers; La Interior Bodega, Barcelona; TPK, Hospitalet; SCK, Belgrad; Centre d'Art Côte-des-

Neiges, Montreal; Galeria Zenit, Copenhaguen; Sala Marsà, de l'Ajuntament de Tàrraga; Centre Arts Santa Mònica, Barcelona; Carte d'Arte Mostre, Catània; Museu de Sant Cugat; MXEspai1010, Barcelona; Tinglado 2 del Port de Tarragona; Centre d'Estudis Ilerdencs, Lleida.

Exposició:

Disseny de l'espai: Nora Ancarola i Marga Ximenez

Textos: Sílvia Muñoz d'Imbert, Elsa Plaza Müller, Lola Donaire

Postproducció vídeos: Nora Ancarola i Adolf Alcañiz

Gestió de l'espai: Anselm Ros

Muntatge: Institut d'Estudis Ilerdencs

Agraïments:

Margarita Ancarola, Angelina Gracia Marteles, Sergio Lanzarote, Eleonora Regueira, Ignacio Regueira, Josep Asunción, Gemma Guasch, Claus Christensen, Goran, Gabor Savic Ra, Maite Sanchez, Agustín Fructuoso, Xaro Castillo, Yolande Dupuis, Louise Berubé, Vicenç Altaió, Ade Boyle, Laia Casanovas Manonelles, Teresa Llobet, Luca Mauçeri, Oficina del Quebec a Barcelona, Antonio Freiles, Katia Vespertino, Oscar Vives Turegano, Cèlia del Diego i Anselm Ros.

INSTITUT
D'ESTUDIS
ILERDENCS

Fundació Pública de la Diputació de Lleida

Diputació de Lleida

amb el suport:

Co NC A
Consell Nacional
de la Cultura i de les Arts

mx espai
1010
galeria d'art contemporani

llojja
Escuela de Artes y Oficios

amb la col·laboració: